

จำลอง วงษ์ชัย 2552: บทเพลงลูกทุ่ง พ.ศ. 2537 - พ.ศ. 2547: การศึกษาภาพสะท้อนและ
บทบาทหน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย)
สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาวรรณคดี ปรชชานกรรมการที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์ยุพร แสงทักษิณ, อ.ม. 240 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาบทเพลงลูกทุ่ง พ.ศ. 2537- พ.ศ. 2547 ในด้าน
ภาพสะท้อนและบทบาทหน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังและ
วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งพบว่า เพลงลูกทุ่งมีวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้านและเพลงไทยเดิม
ต่อมาเพลงลูกทุ่งจึงได้รับอิทธิพลจากเพลงและดนตรีสากล ส่วนสภาพสังคมและวัฒนธรรม
ในช่วง พ.ศ. 2537- พ.ศ. 2547 แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคม
อุตสาหกรรมหรือสังคมที่มีความทันสมัยมากขึ้น โดยมีตัวแปรคือ ระบบเศรษฐกิจ
ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก

จากการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งช่วง พ.ศ. 2537 –
พ.ศ. 2547 พบว่า เพลงลูกทุ่งได้สะท้อนภาพสังคมเมืองและสังคมชนบทในด้านสังคม การเมือง
การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา ครอบครัว นันทนาการ และวัฒนธรรม นอกจากนี้
เพลงลูกทุ่งยังมีบทบาทหน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม คือ

ในด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม เพลงลูกทุ่งได้ให้ความบันเทิง ให้ความรู้ การรักษา
บรรทัดฐานและจรรยาบรรณสังคม การระบายอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ การช่วยปลดปล่อย
การช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารตลอดจนนโยบายสำคัญของราชการแก่ประชาชน การช่วย
บันทึกภาพและเรื่องราวของสังคม และบทบาทหน้าที่ที่ถือว่าสำคัญคือการทำให้สังคมสงบสุข
การช่วยสร้างความรักความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ

ส่วนบทบาทหน้าที่ทางวัฒนธรรมนั้น เพลงลูกทุ่งมีบทบาทหน้าที่ 2 ประการ คือ การ
ปลูกจิตสำนึกในการเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการส่งเสริมให้เกิดการ
อนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม